

Prijs

Medisch specialisten: € 295

Artsen in opleiding tot specialist € 170

Locatie

LUMC, gebouw 1, collegezaal 1

Albinusdreef 2, 2333 ZA Leiden

Inschrijven

Inschrijven en betalen kan via onze website: www.boerhaavenascholing.nl. Voor (annulerings)voorwaarden zie ook de website.

Het maximum aantal deelnemers is 200

Contactgegevens

Leids Universitair Medisch Centrum

Boerhaave Nascholing

Postbus 9600, Postzone V0-P

2300 RC Leiden

T 071 526 8500

F 071 526 8255

E boerhaavenascholing@lumc.nl

www.boerhaavenascholing.nl

volg ons @ Boerhaave_LUMC

Fecestransplantatie voor zieken met een afwijkend microbioom

20 januari 2017
Leiden

www.boerhaavenascholing.nl

Over Boerhaave Nascholing

Het Leids Universitair Medisch Centrum verzorgt met Boerhaave Nascholing ruim 200, veelal geaccrediteerde, postacademische activiteiten per jaar. De nascholing richt zich op verschillende doelgroepen: huisartsen, specialisten ouderengeneeskunde, overige medisch specialisten, (medisch) wetenschappelijk onderzoekers, artsen in opleiding tot specialist (AIOS) en promovendi. Ook organiseert het LUMC nascholing voor verpleegkundigen en medisch ondersteunende beroepen. Kenmerkend voor onze nascholing is dat nieuwe wetenschappelijke inzichten worden gecombineerd met casuïstiek, interactieve onderwijsmethoden en nieuwe media (e-learning, stemkastjes).

Voor uw agenda

2016	Cursus
18/11	'Blood transfusion support to treat and prevent bleeding

Uw adresgegevens zijn afkomstig van uw beroepsvereniging of van IMS Health. Indien u geen prijs stelt op aankondigingen van Boerhaave cursussen, kunt u een e-mailbericht sturen naar boerhaavenascholing@lumc.nl, graag met vermelding van uw specialisme. Adreswijzigingen kunt u naar hetzelfde e-mailadres sturen en naar uw beroepsvereniging, c.q. IMS Health.

Inhoud

Is een fecestransplantatie het geheime wapen tegen obesitas en tegen autisme? Zijn er nieuwe producten die de fecestransplantaties kunnen vervangen? Beïnvloedt de samenstelling van de darminhoud de kans op het ontwikkelen van suikerziekte en ontstekingsziekten van de darm? Wat beschermt ons in de darmflora tegen besmetting met antibioticaresistente bacteriën?

De eerste fecestransplantaties werden al rond 400 v.C. in China verricht voor een reeks van aandoeningen. In de Tweede Wereldoorlog werd een variant in Afrika door Duitse soldaten gebruikt; het nuttigen van kamelenmest leek bescherming te geven tegen bacteriële dysenterie. In 2013 verscheen bewijsvoering dat een fecestransplantatie bijdraagt aan de bescherming tegen infecties door *Clostridium difficile* en sindsdien is dit een geaccepteerde behandeling die ook in Nederland (www.ndfb.nl) wordt toegepast. Het indicatiegebied voor fecestransplantaties lijkt zich te gaan verbreden en de vraag naar een gestandaardiseerde procedure wordt ook steeds groter.

Recent ontdekten onderzoekers dat de samenstelling van het microbiom nieuwe inzichten in ziekten oplevert, waarvoor fecestransplantaties een mogelijkheid zijn. Tijdens deze cursus gaan sprekers in op deze nieuwe ontwikkelingen.

Doelgroepen

De cursus is bestemd voor internisten, gastro-enterologen, kinderartsen, hematologen, medisch microbiologen, intensivisten, infectiologen en voor artsen in opleiding tot specialist.

Cursuscommissie

dr. J.J. Keller, prof. dr. E.J. Kuijper en prof. dr. L.G. Visser

Sprekers, voorzitters en commissieleden

- dr. V. Bekker, kinderarts, kinderinfectioloog, -immunoloog, LUMC
- drs. Y.H. van Beurden, arts-onderzoeker, VUmc
- drs. P.F. de Groot, arts-onderzoeker, AMC
- prof. dr. M. Hayden, professor of Medicine (Infectious Diseases) and Pathology, Rush University Medical Center, Chicago, Verenigde Staten
- dr. J.J. Keller, gastro-enteroloog, MC Haaglanden
- dr. ing. C.W. Knetsch, medisch microbioloog, LUMC
- prof. dr. E.J. Kuijper, medisch microbioloog, LUMC
- prof. dr. S.W. van der Merwe, hepatoloog, UZ Leuven, België
- dr. C.Y. Ponsioen, gastro-enteroloog, AMC
- drs. E.M. Terveer, medisch microbioloog, LUMC
- prof. dr. L.G. Visser, internist-infectioloog, LUMC
- dr. W.J. Wiersinga, internist-infectioloog, AMC

Accreditatie

NVMM aangevraagd

NIV aangevraagd

NVK aangevraagd

09.15 **Registratie en ontvangst**

09.50 **Opening**

E.J. Kuijper

Voorzitter: E.J. Kuijper

10.00 **Inleiding, het microbiom: introductie voor de clinicus**

W.J. Wiersinga

10.30 **Onderzoek naar microbiom: van DNA naar functie**

C.W. Knetsch

11.00 **Koffiepauze**

11.30 **Inleiding fecale microbiële transfusie: een nieuwe behandelstrategie gericht op de microbiota**

J.J. Keller

12.00 **Oprichting en ervaringen van 'De Nederlandse Donor Feces Bank' (ndfb.nl)**

E.M. Terveer

12.30 **Lunch**

Voorzitter: J.J. Keller

13.30 **The (future) role of the microbiota in defense against infectious diseases**

M. Hayden

14.00 **Microbiota als target bij behandeling van inflammatoire maag-darmaandoeningen**

C.Y. Ponsioen

14.30 **Microbiom en (over)gewicht**

P.F. de Groot

15.00 **Theepauze**

Voorzitter: L.G. Visser

15.30 **Microbiom, graft versus host disease en auto- immuunaandoeningen**

V. Bekker

16.00 **FMT voor patiënten met IBS**

Y.H. van Beurden

16.30 **Microbiom en NASH en andere ontstekingsziekten van de lever**

S.W. van der Merwe

17.00 **Sluiting**

L.G. Visser

De tijden zijn inclusief discussie.